

5. Методичні рекомендації щодо структури, змісту та обсягів підручників і навчальних посібників для вищих навчальних закладів : Додаток 1 до наказу МОН України № 588 від 27.06.2008 р.

6. Положення про редакційно-видавничу діяльність КПУ / розробники: Д.І. Левінзон, А.О. Бессараб. – Запоріжжя, 2009. – 22 с.

7. Система навчального книговидання в Україні: можливості змін : матеріал для обговорення теми / підготували: Г. Касьянов, С. Клепко, Т. Варламова. – К., 2007. – 29 с.

ВАРЕЦЬКА О.В.

ПІДГОТОВКА ПРАЦІВНИКІВ ПОЗАШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ У СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ДО ДУХОВНО-ЕКОНОМІЧНОГО ВИХОВАННЯ ШКОЛЯРІВ

У сучасних умовах духової кризи, яка характеризується егоїстичним суперництвом, нестримним знищенням природних ресурсів, душевною порожнечою, відсутністю змісту людського буття, коли гроші витискають реальну працю (А. Буагильбер, Р. Оуен), стає зрозумілим, що людство здатне вижити, лише розвиваючи освітнє суспільство, в якому в процесі виховання забезпечується превалювання духовних потреб особистості над економічною вигодою. Таке виховання має відбуватися як у загальноосвітніх, так і в позашкільних навчальних закладах.

З огляду на це нагальною є необхідність підготовки педагогів, здатних здійснювати духовно-економічне виховання наскрізно у різних напрямках.

Проведений аналіз наукової літератури дає можливість стверджувати, що ця проблема перебуває у центрі уваги вчених та педагогів-практиків. Значний внесок у розробку теоретичних засад наукового управління позашкільними навчальними закладами, методологічних, науково-теоретичних засад навчально-виховного процесу в системі позашкільної освіти зробили В. Вербицький, Г. Пустовіт, Т. Сущенко та ін.

Окремим аспектам теорії позашкільного педагогічного процесу присвятили свої праці В. Белова, О. Биковська, М. Грищенко, К. Демкатиї, М. Коваль, В. Онищук, І. Рябченко, О. Савченко, М. Ярмаченко та ін. Зокрема, питання професійно-педагогічної підготовки організатора позакласної та позашкільної виховної роботи й готовності працівників позашкільних установ до педагогічної діяльності досліджували С. Васильченко, Н. Водоп'янова; проблеми формування готовності керівників до програмно-цільового управління розвитком позашкільного навчального закладу розкрито в працях В. Бойчук. Педагогічне проектування процесу професійної підготовки педагогів-організаторів у Міжнародному дитячому центрі "Артек" опрацьовано Л. Івановою, теорію й практику розвитку творчого потенціалу педагога в умовах моніторингу якості додаткової освіти дітей – А. Щецинською.

Щодо економічного виховання, то глибоко досліджено тільки теоретичні засади підготовки вчителів до економічного виховання молодших

школярів (А. Аменд, С. Бадмаєва, Д. Березовська, В. Попов, І. Сасова, Б. Шемякін та ін.). О. Шпак розробив наукові основи безперервної освіти вчителів і перепідготовки педагогічних кадрів. Т. Трачук розкрив дидактичні засади розвитку економічних знань увчителя в системі післядипломної педагогічної освіти. Варто зауважити, що нами було досліджено проблему підготовки вчителів початкових класів у системі післядипломної педагогічної освіти до ДЕВ школярів, розроблено й упроваджено пролонговану модель та науково-методичне забезпечення такої підготовки. Питання підготовки працівників позашкільних закладів до духовно-економічного виховання досі науковцями не розглядалося.

Як свідчать результати аналізу передового педагогічного досвіду, поза увагою вчителів-практиків, обізнаних з проблемою, залишається духовно-економічне виховання в позашкільній діяльності. Причинами такого становища педагоги називають відсутність мотивації, нестачу часу, професійних знань, умінь щодо технологій, методик позашкільного навчання та виховання. Крім того, предмет “Початки економіки”, засобами якого здійснюється ДЕВ, є варіативним, викладається не в усіх школах, а фінансові проблеми освіти на місцях та перевищення межі навантаження призводить до відмови від його викладання. Водночас учителі, які не пройшли навчання, узагалі не розуміють сутності ДЕВ та шляхів його здійснення. Саме тому актуальності набуває позашкільна освіта, яка є вагомою позитивною альтернативою організації змістовного наповнення вільного часу, виховання, навчання, різнобічного розвитку школярів, а також їхнього духовно-економічного виховання.

Глобалізаційні процеси, розширення інформаційного простору, складність суспільних відносин в умовах ринку поставили перед людиною вимогу знати й уміти значно більше від того, що передбачено шкільними програмами. Саме тому шкільне навчання – не єдиний шлях формування гармонійно розвиненої особистості. У цьому контексті зростає роль позашкільної освіти, що, у свою чергу, підвищує вимоги як до якості підготовки майбутнього педагога-новачка, так і до подальшого вдосконалення його професійної майстерності протягом усього періоду роботи в позашкільному навчальному закладі. Виконання цього завдання покладається на систему післядипломної педагогічної освіти, яка здійснює підготовку та перепідготовку педагогічних працівників усіх категорій.

Мета статті – розкрити можливості післядипломної педагогічної освіти в здійсненні підготовки педагогічних працівників позашкільних закладів до духовно-економічного виховання школярів.

Позашкільні заклади – сфера дозвілля й суспільного життя дитини. Ці заклади мають свою специфіку, адже діти приходять сюди не за обов’язком, а за власним бажанням, для задоволення своїх пізнавальних, моральних, духовних та інших потреб. У позашкільних закладах не може марно витрачатися час, панувати нудьга. Якщо дітям буде нецікаво, педагог не виправдає їхніх очікувань, вони одразу ж залишать позашкільний заклад.

Характеризуючи діяльність позашкільних закладів, звертаємося до праць доктора педагогічних наук, професора Т. Сущенко, яка багато років

досліджує цю сферу. На її думку, доленосне значення для позашкільних закладів має “психологічний комфорт, естетична привабливість, особлива педагогічна комунікація як головний інструмент позашкільного працівника” [6, с. 43], свобода і можливість вибору занять [4, с. 8], спільна перетворювальна діяльність, досягнення суспільно значущих цілей за межами власного навчання, змістовні бесіди, які переростають у пізнавально-етичні дискусії [3, с. 21]. Саме ці особливості, як переконливо доводить науковець, зумовлюють мету позашкільного педагогічного процесу: “не навчати, а інтелектуально й духовно збагачувати життя дітей засобами позашкільного навчання, захоплювати, заохочувати суспільно корисною творчою діяльністю, всебічно розвивати творчу особистість, не порушуючи законів дозвіллевої сфери, які природно забезпечують будь-який примус, фізичне, психічне або інтелектуальне перевантаження дитини” [6, с. 43]. Ми підтримуємо думку Т. Сущенко про те, що такий підхід сьогодні є найбільш актуальним, бо дає учневі змогу не просто механічно вибирати для себе вид або форму вільного проведення часу, а й усвідомлювати їх значення для подальшої своєї долі та життєдіяльності. Адже для виховання успішних людей XXI ст. відправним має стати постулат про розвиток дитини як творчої особистості, визнання пріоритету розвитку однаково важливих граней дитячої природи, зокрема, таких, як унікальність і неповторність, творча активність, внутрішня свобода, духовність [6, с. 45].

Концепція управління позашкільним педагогічним процесом Т. Сущенко має точки перетину з концепціями гуманістичного, особистісно орієнтованого виховання, духовно-економічного виховання, на які ми спираємося в питанні підготовки педагогів позашкільних закладів у системі післядипломної педагогічної освіти (СППО).

Провідна ідея нашої концепції полягає в тому, що підготовка педагогів у системі післядипломної педагогічної освіти до духовно-економічного виховання школярів є багаторівневим процесом, який базується на новому розумінні сутності економічного виховання, необхідності забезпечення єдності економічного й духовного виховання, що сприятиме прогресу суспільства в економічній сфері, розвитку культури людства як успадкування й виробництва матеріальних і духовних цінностей. Базуючись на положеннях концепції Т. Сущенко [5, с. 25], процес підготовки педагогів у системі післядипломної педагогічної освіти до ДЕВ вихованців ми розглядаємо як керовану співтворчість викладачів і слухачів, спрямовану на оригінальне висвітлення та багатоваріантне поєднання економічного й духовного виховання.

Така підготовка ґрунтується на єдності загального, особливого, індивідуального в післядипломному педагогічному процесі. Економічне виховання в загальному плані слугує цілям всебічного розвитку особистості, її компетенцій; як особливе – має свою специфіку, зумовлену сучасною економічною теорією, як індивідуальне – розкриває залежність підготовки педагога від його мотиваційної, ціннісної сфери, початкового рівня економічних, психолого-педагогічних знань, наявності навчально-методичного забезпечення духовно-економічного виховання. Вимогою часу є вивчення

педагогами особливостей, концептуальних основ, законів функціонування ринкової економіки та її впливу на особистість.

Спрямованість підготовки педагога на духовний розвиток дитини є необхідним базисом успішного економічного виховання й гуманізації суспільства. Тому постановка та вирішення завдання комплексної підготовки педагогів позашкільної освіти в післядипломному процесі до ДЕВ школярів розглядається нами через об'єктивну необхідність формування знань і вмінь духовно розвивати особистість школяра, здатну до свідомого вибору цілей і засобів економічної діяльності, що не суперечать загальнолюдським духовним цінностям, ведуть до їх самоутвердження та збагачення не лише матеріального, а й духовного; всебічно розвивати духовність, співчуття, людяність, чесність, толерантність, милосердя, працелюбність, життєву компетентність, уміння дотримуватися кодексу честі.

Теоретико-методологічною основою здійснення підготовки педагогів до ДЕВ, насамперед, є андрагогічний підхід, адже для зрілого фахівця важливо відчувати власну причетність до будь-яких рішень стосовно його особи, а не покладатися на рішення інших. Така підготовка має бути цілеспрямованою, враховувати необхідність пролонгованого навчання в курсовий і міжкурсний періоди.

Характеристиками моделі підготовки є опора на процедурні та ситуативні знання, навчання через діяльність, нелінійний виклад: висока варіативність навчальних ситуацій, внутрішні освітні стимули, кооперативне та конкретне освітнє середовище, інформаційно-технологічне середовище.

Слід зазначити, що діяльність позашкільних навчальних закладів в Україні організаційно спрямовується на надання позашкільної освіти за одинадцятьма напрямками, такими як: художньо-естетичний, науково-технічний, еколого-натуралістичний, туристсько-краєзнавчий, гуманітарний, фізкультурно-спортивний або спортивний, дослідницько-експериментальний, бібліотечно-бібліографічний, соціально-реабілітаційний, військово-патріотичний, оздоровчий. Напрямок духовно-економічного виховання є інтегрованим і поєднує більшість з вищезазначених напрямів.

Метою процесу підготовки працівників позашкільних закладів до ДЕВ школярів є розвиток їхньої мотиваційної, змістової, операційно-результативної готовності до практичної виховної діяльності, духовного збагачення економічних знань, здійснення міжпредметних зв'язків різних навчальних дисциплін з економікою, організації суспільно корисних справ, економічних конкурсів, олімпіад, виставок, ярмарків, співпраці з батьками тощо.

Завданнями цього процесу, який виконує активну перетворювальну функцію, є: піднесення педагогічної свідомості педагогів на більш високий рівень (за рахунок її збагачення економічним і духовним змістом); забезпечення зв'язку між навчанням і самонавчанням, економічним та духовним розвитком, морально-ціннісним, діяльнісно-творчим самовиявом; розвиток саморозуміння особистісного, духовного потенціалу та професійної компетентності, вміння передбачити власний вплив на свідомість і вчинки

школярів; стимулювання духовно спрямованого економічного мислення, вільної й творчої педагогічної думки; формування готовності та здатності до професійного саморозвитку; тренування організаційних, дидактичних, комунікативних, емпатійних, рефлексивних, прогностичних, перцептивних та експресивних педагогічних здібностей, що забезпечують можливість творчої співпраці, суб'єкт-суб'єктних відносин, опанування нових ролей педагога в навчально-виховному процесі школи, навичок професіонала XXI ст.; створення навчального середовища, вільного від упереджень, стереотипів; сприяння оволодінню навичками активного аналізу складних педагогічних явищ, досвіду, вчинків, мотивації, досягнень та ускладнень у ході моделювання ситуацій духовно-економічного виховання; оволодіння сучасними педагогічними технологіями духовно-економічного виховання школярів.

Отже, на перший план висунуто розвиток здатності педагога відповідально обирати професійні дії, що сприяють формуванню життєвої компетентності школяра в нерозривній єдності засвоєння економічних знань з прийняттям морально-духовних норм, цінностей, ідеалів.

Модель підготовленості педагога у СППО до духовно-економічного виховання (див. рис.) зорієнтована на зміст, способи, основні види та особливості діяльності з духовно-економічного виховання (розвиток економічної компетентності; ціннісної, мотиваційної, вчинкової сфери школяра) та особливості їх прояву в мотиваційному, змістовому, операційно-результативному компонентах готовності педагога до духовно-економічного виховання.

Оновлена модель підготовки, по-перше, включає мотиваційний, змістово-технологічний, рефлексивно-творчий етапи, які відображають розвиток визначених компонентів готовності педагога. По-друге, вона містить як загальні форми навчання (лекції-дискусії, лекції-презентації, проблемні, інтерактивні лекції, "відеопанорама", "калейдоскоп ідей", тренінги, ділові ігри, консультації, конференції, захист творчих робіт), так і специфічні (психорозминки, психотренінги, роботу в дискусійних, предметних мікрогрупах та інші), не передбачає передання готових знань. На мотиваційному етапі продіагностовано рівень розвитку компонентів готовності та розвиток особистісних мотивів підготовки педагогів до ДЕВ. На змістово-технологічному етапі відбувалось знайомство із сутністю економічних понять, законів, з їх духовним змістом через введення в курсовий період інноваційних форм та методів навчання педагогів; стимулювання педагогічної діяльності з ДЕВ у процесі міжкурсової підготовки. Рефлексивно-творчий етап передбачав відстеження, рефлексію, корегування, презентацію педагогами результатів діяльності з духовно-економічного виховання. Слід зазначити, що йдеться не про перевагу інтерактивних методів навчання, а про повну відсутність пасивної репродуктивної позиції слухача. Будь-яка лекція містила різні форми робіт, які потребують активної творчої діяльності педагога. Зрушення в активізації мислення слухачів курсів можливі за умов застосування активних методів навчання.

Етапи	Мотиваційний	Змістово-технологічний	Рефлексивно-творчий
Мета	Пробудження в педагогів потреби у творчому оволодінні технологією ДЕВ школярів, ознайомлення з основами концепції ДЕВ	Оволодіння теорією та методикою економічного виховання на духовних засадах	Формування вміння аналізувати стан розвитку власного досвіду, економічних вчинків дітей на духовній основі
Завдання	Діагностика мотиваційно-ціннісної сфери педагогів; розвиток особистісних мотивів оволодіння технологією ДЕВ школярів	Детальне ознайомлення з концепціями, теоріями, напрямками, формами, методами, прийомками, засобами ДЕВ	Стимулювання творчого ставлення до ДЕВ, духовного самовиявлення в професійній діяльності, самоаналізу педагогічного досвіду ДЕВ
Форми	Тестування в міжкурсовий період, мотиваційні бесіди; презентація робочих зошитів, посібників, перегляд відеозаписів	Двотижневі тематичні курси “Духовно-економічне виховання школярів”; триденний тренінг, семінари; робота над індивідуальними дослідницькими проектами	Творчі групи, майстер-класи, ШПМ в умовах освітнього закладу для філігранного відпрацювання вмінь, навичок ДЕВ; конференції з обміну досвідом, підготовка та захист дослідних творчих робіт, тестування, анкетування
Методи	Діагностичні методи, постановка духовно-економічних проблем; дискусії з теми “Чи сприяє розвитку духовності ринкова економіка?”, самоаналіз готовності до ДЕВ	Активні методи розвитку економічного мислення педагогів, моделювання “ситуацій успіху”, підвищення особистісного статусу педагогів, спонукання до активного прояву економічного мислення і моральних почуттів	Інтерактивні, проектні методи залучення педагогів до творчості, удосконалення навичок духовної взаємодії з дитиною в процесі вирішення економічних ситуацій
Результати	Мотиваційна готовність: розуміння значення духовно-економічного виховання для життєвої компетентності дітей, прагнення до оволодіння технологією ДЕВ	Змістова готовність: глибоке засвоєння теорії економічного виховання, змісту й особливостей навчально-методичного забезпечення, технології ДЕВ; опанування ролей: “дослідник”, “гуманіст”, “партнер”, вміння аналізувати економічні поняття з позиції духовності	Операційно-результативна готовність: вміння відстежувати, корегувати результати ДЕВ, потреба в самозбагаченні власного досвіду, вміння його застосувати; публікації творчих розробок

Рис. Дослідна модель пролонгованої п'ятирічної підготовки педагогів позашкільних закладів у СППО до духовно-економічного виховання школярів

У процесі апробації дослідної моделі система тестування готовності педагогів була інструментом корегування процесу підготовки, її індивідуалізації та диференціації. Підсумковим результатом підготовки стала розробка, апробація педагогом фрагмента заняття, виховного заходу, що сприяло його творчому спрямуванню на вибір шляхів здійснення ДЕВ школярів. Обов'язковим був вибір слухачами науково-методичної проблеми з духовно-економічного виховання, її опрацювання протягом року.

Третій аспект оновлення моделі торкався організаційних форм підготовки. Мотивування педагогів у процесі підготовки було пов'язано з набуттям нової компетенції, підвищенням конкурентоспроможності на ринку праці, отриманням можливості кар'єрного зростання, заохоченням через надання можливості ознайомлення широкого кола фахівців з досвідом роботи педагога, розкріпаченням креативності, вивільненням особистісних, професійних потенціалів, підвищенням життєвої компетентності педагога, результативності його професійної діяльності. Мотивувальними факторами виявилися творча духовна атмосфера, інформативний і розвивальний характер занять.

Оновлена модель підготовки педагогів передбачала покрокову пролонговану підготовку й супровід протягом п'яти років. Серед вищезазначених форм запропоновано триденний 18-годинний тренінг “Духовно-економічне виховання школярів”, відкритий для всіх бажаючих, та навчання в Школах педагогічної майстерності безпосередньо в умовах освітнього закладу.

Вибір методів навчання враховував закономірності й стилі сприйняття інформації, навчання в групі, такі як “активісти”, “спостерігачі”, “теоретики”, “прагматики” та інші (за Д. Хоні та А. Мамфордом [7]), індивідуальні особливості й типи інтелекту, а також групову динаміку (складові, форми прояву, стадії розвитку, групові ролі). Цикл навчання в запропонованій моделі передбачав певні стадії (за К. Левіним): досвід, спостереження та роздуми, формування абстрактних концепцій та узагальнень, перевірка результатів функціонування цих концепцій у нових умовах і ситуаціях [7].

Підготовка професіоналів активізувала творче й критичне мислення, сприяла застосуванню знань на практиці. Важливим її елементом виявилось емоційне забарвлення процесу підготовки іграми, жартами, дискусіями, казками, відзначенням успіхів. Навчання будувалось на поєднанні нових знань з уже відомими, їх застосуванні як у професійній діяльності, так і поза нею, обміні ролями (педагог виконує ролі викладача, педагога й вихованця).

Базою підтримки особистості в процесі навчання слугували провідні психологічні здобутки, у підготовці педагога використовувались прийоми глибокого засвоєння знань (вчитися під класичну музику, дивитися освітні відеокліпи з проблеми, здійснювати самоконтроль результатів, пояснювати вивчене іншим, спостерігати професійні ситуації, спілкуватися з експертами), умінь (застосовувати знання, тренувати навички, шліфувати вміння в умовах змагання, спостереження за іншими, навчання інших), способи посилення впевненості у собі (відповідність завдань рівню підготовки, підт-

римка словом, нагородження за досягнення, надихання за допомогою поезій, цитат, прикладів, забезпечення необхідними ресурсами для досягнення мети, організація взаємопідтримки в групі) (Дж. Порше, Дж. Нідерер) [2].

Розроблена модель підготовки педагогів у післядипломному процесі до духовно-економічного виховання відповідає таким вимогам: мобільність, здатність реагувати на побажання педагогів і потреби суспільства, змінюватись відповідно до запитів ринку праці, враховувати можливості розвитку технологій.

Зміст навчання педагогів підпорядковувався основним видам діяльності з ДЕВ, враховував результати рефлексії педагогами підсумків підготовки. Оновлену модель підготовки педагогів відзначає введення неперервних форм підтримки (консультування, інформування, оновлення навчальних матеріалів, постійно діючих семінарів, творчих груп, Шкіл педагогічної майстерності) на початку навчання, в його процесі, після засвоєння матеріалу.

Модель враховувала необхідність орієнтуватися на професійні проблеми педагога, типові та індивідуальні психологічні бар'єри навчання (стереотипи, упередження, побоювання), його досвід, особисті цілі, можливості самореалізації, потребу в негайному застосуванні результатів навчання.

Самоуправління підготовкою в запропонованій моделі відбувалося в процесі вибору педагогами форм навчання, рівня складності завдань. Процес підготовки було організовано на принципах партнерства педагога і викладача. Згідно з андрагогічною моделлю навчання, діяльність педагога, викладача, характер організації процесу навчання набували нових рис. Провідна роль у визначенні параметрів, цілей підготовки, у пошуку інформації відводилась слухачеві, а викладач лише допомагав йому в цьому. Індивідуалізація навчального процесу спиралась на конкретні цілі особистості, що навчається. Педагогічний процес мав підґрунтям досвід педагога як джерело навчання, а викладач сприяв виявленню й використанню позитивного й негативного досвіду.

Модель пролонгованої п'ятирічної підготовки педагогів позашкільних закладів освіти до у СППО духовно-економічного виховання школярів характеризувалася сприятливими умовами для навчання (на основі праць Г. Драйден, Дж. Вос [1]). Такими необхідними педагогічними умовами стали: спеціальне налаштування всіх учасників післядипломного педагогічного процесу, управління увагою слухачів, використання сучасної наочності, взаємозв'язок аналізу результатів та цілей діяльності, ставлення до помилок як до можливості в навчанні; забезпечення програмно-цільової спрямованості курсової, науково-методичної, тренінгової підготовки й самоосвіти педагогів на розвиток духовних цінностей, потреб, інтересів (мотиваційної готовності), педагогічних, економічних знань (змістової готовності) та необхідних умінь і навичок (операційно-результативної готовності), що входять до структури готовності; створення викладачами в післядипломному педагогічному процесі сприятливого морально-психологічного клімату, атмосфери духовної взаємодії; здійснення курсової підготовки на засадах особистісно-діяльнісного, андрагогічного, акмеологічного, гумані-

стичного підходів; проведення колективної професійної рефлексії індивідуального досвіду практичної виховної діяльності; здійснення поетапної оперативної діагностики й корекції рівня готовності педагогів до духовно-економічного виховання школярів.

До нашої моделі ми ввели рефлексію, яка допомагала педагогу осмислити своє навчальне пізнання, об'єктивно-закономірний характер його методів.

Висновки. У СППО існують можливості для здійснення пролонгованої підготовки педагогів позашкільних закладів освіти до ДЕВ школярів, про що свідчать розроблені концепція та модель такої підготовки.

Перспективи подальшої розробки проблеми є розробка моделі науково-методичного забезпечення підготовки педагогів позашкільних закладів освіти в СППО до духовно-економічного виховання школярів.

Література

1. Драйден Г. Революция в обучении / Г. Драйден, Дж. Вос. – М. : ПАРВИНЭ, 2003. – 672 с.

2. Порше Дж. Стань тренером для всех и во всем / Дж. Порше, Дж. Нидерер. – Ростов н/Д : Феникс, 2005. – 96 с.

3. Сущенко Т.И. Педагогический процесс во внешкольных учреждениях / Т.И. Сущенко. – К. : Радянська школа, 1986. – 118 с.

4. Сущенко Т.І. Управління позашкільним педагогічним процесом / Т.І. Сущенко. – Запоріжжя : Новомиколаївська районна друкарня, 1993. – 82 с.

5. Сущенко Т.І. Концепція розвитку післядипломної педагогічної освіти / Т.І. Сущенко // Післядипломна освіта в Україні. – 2007. – № 1. – С. 23–27.

6. Сущенко Т.І. Позашкільний педагогічний процес як дозвілєва сфера життєдіяльності дитини / Т.І. Сущенко // Позашкілля. – 2010. – № 2. – С. 42–46.

7. Kolb D.A. Experiential learning: Experience as the source of learning and development. Englewood Cliffs / D.A. Kolb. – N. J. : PrenticeHall, Inc.

КОЗЛОВСЬКИЙ Ю.М.

ФІЛОСОФСЬКІ ПЕРЕДУМОВИ МОДЕЛЮВАННЯ СИСТЕМИ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Наука як виробництво знання є специфічною формою діяльності, що суттєво відрізняється від діяльності у сфері матеріального виробництва, а також від інших видів духовної діяльності. У науці отримання знань є головною й безпосередньою метою, незалежно від того, в якому вигляді втілюється ця мета: теоретичного опису, схеми технологічного процесу, експериментальних даних, формули тощо [5]. У науковій діяльності особливе значення має філософія, яка виконує функцію методології пізнання та світоглядної інтерпретації отриманих наукових результатів. Будучи ядром загальнонаукових форм пізнання (методологія, світогляд, наукова картина світу), філософія